Punkt i protokollet PR 119/2017 rd

Plenum

Torsdag 16.11.2017 kl. 15.59—18.49

6. Lagmotion med förslag till lag om palliativ vård

Lagmotion LM 73/2017 rd Arja Juvonen saf m.fl.

Remissdebatt

Andre vice talman Arto Satonen: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

Debatt

17.57 **Arja Juvonen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Käsittelyssä on siis lakialoite laiksi saattohoidosta, ja tällä lakialoitteella ehdotetaan siis säädettäväksi uusi laki saattohoidosta. Tällä hetkellä meillä ei ole voimassa olevaa lakia saattohoidosta. Meillä on muita lakeja — meillä on terveydenhuoltolaki, meillä on perustuslaki ja laki potilaan asemasta ja oikeudesta — mutta se itse saattohoitolaki meiltä puuttuu. Saattohoitolaki on nyt sitten kirjoitettu tähän lakialoitteeksi, ja se on nyt käsittelyssä.

Tällä lakialoitteella nostetaan lain tasolle valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan eli ETENEn laatimat saattohoitosuositukset vuodelta 2003. Elikkä Suomessa on laadittu saattohoitosuositukset ja -ohjeistukset vuonna 2003, ja ne ovat olleet niitä, joita sitten kunnissa on noudatettu — jos ei ole noudatettu, niin on ainakin otettu hoitopoluiksi nämä suositukset ja ohjeistukset. Me kaikki tiedämme, että suositukset ja ohjeistukset ovat informaatio-ohjausta, ja ne ovat vain suosituksia. Laki on se, jolla yhteiskuntaa on ohjattava, ja lailla pitää ohjata siihen suuntaan, minkä me katsomme ja näemme oikeaksi. Eli tähän saattohoitolakiin kirjattaisiin eettisesti hyvän hoidon kulmakivet, turvattaisiin hyvän hoidon toteutuminen kuolevalle potilaalle ja potilaan oikeus valita saattohoitopaikka. Tässä tekemässäni lakialoitteessa ei säädettäisi alle 18-vuotiaan saattohoidosta, vaan tästä säädettäisiin erikseen.

Näillä nykyisillä saattohoitosuosituksilla ja -suunnitelmilla on tärkeä merkitys saattohoidon kannalta, ja tätä saattohoitoa koskevaa sääntelyä on eri laeissa. Perustuslain mukaan ketään ei saa kohdella ihmisarvoa loukkaavasti. Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Lisäksi perustuslakiin on kirjattu syrjintäkielto. Terveydenhuoltolaki taasen velvoittaa kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvan terveydenhuollon toteuttamiseen. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista sääntelee oikeudesta hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun ja hoitoonpääsystä. Eli näihin kaikkiin mainitsemiini lakeihin sisältyy hyvä hoito, ja voimme tietysti sanoa, että kyllähän se saattohoitokin näihin sisältyy, mutta totuus on monta kertaa toisenlainen.

Punkt i protokollet PR 119/2017 rd

Hyvään saattohoitoon kuuluvia edellytyksiä on monenlaisia. Esimerkiksi saattohoidon aloittamiseksi tehty päätös pitäisi tehdä yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Saattohoidossa tulisi lievittää kärsimystä ja lisätä hyvinvointia. Huonolla oireiden ja muun kärsimyksen hoidolla usein myös heikennetään potilaan mahdollisuuksia autonomiseen päätöksentekoon. Potilaalla tulee olla myös mahdollisuus psykologiseen ja hengelliseen tukeen, jotka kuuluisivat saattohoitoa toteuttavien yksiköiden valmiuksiin. Potilaan tulisi saada kuolla mahdollisimman turvalliseksi kokemassaan paikassa ja valmistautua rauhassa kuolemaansa ilman pelkoa ja huolta läheistensä selviytymisestä.

Saattohoitoon kuuluu myös muita tärkeitä edellytyksiä: hyvinvointivaltiossa saattohoidon tulisi olla subjektiivinen oikeus, nykyisin pehmeämpien normien varassa olevien saattohoitopaikkojen riittävän määrän tulisi olla kirjattuna lakiin, ja myös saattohoitohenkilöstön ammatillinen osaaminen tulisi varmistaa. Nämä kaikki edellytykset ovat erittäin ajankohtaisia nyt varsinkin sote-uudistuksen vuoksi. Ne ovat erittäin olennaisia siksi, että lainsäädäntö ja juuri nämä pehmeät ohjauskeinot eivät yhdessä nykyisellään riitä turvaamaan hyvää saattohoitoa jokaiselle sitä tarvitsevalle.

Saattohoidon järjestämisessä ja osaamisessa on vaihtelua eri puolilla Suomea, ja samaten saattohoitoa tarvitsevia on enemmän kuin saattohoitopaikkoja. Terveydenhuollon taloudellisten resurssien heikentyminen ja yleinen yhteiskunnallinen eriarvoistuminen voivat lisäksi vaarantaa hoidon oikeudenmukaisen saatavuuden. Tästäkin syystä nykytilan korjaamiseksi tarvitaan laki, jossa määritellään nämä saattohoidon hyvän hoidon edellytykset, ja tämä saattohoitolaki turvaisi hyvän hoidon saatavuuden jokaiselle saattohoitoa tarvitsevalle koko Suomessa. Olisi toivottavaa, että tämä laki astuisi voimaan mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Tämä saattohoitolaki on siitäkin syystä erittäin tärkeä, että me puhumme eduskunnassa parasta aikaa eutanasiasta kansalaisaloitteen muodossa. Olen osallistunut tähän julkiseen kuulemiseen — aloite on tällä hetkellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa — ja myös julkisessa kuulemisessa hyvin vahvasti nousi esiin pelko ja kipu ja ajatus siitä, että mitä tuleman pitää, kun on kuolemaan johtava sairaus ja hoitoa siihen ei ole ja aika käy vähiin.

Kivunlievitys on yksi asia, josta ei Suomessa tarpeeksi puhuta, tai jos siitä puhutaan, niin puhutaan niin, että jokaiseen kipuun on olemassa lääkitys, mutta näin ei kuitenkaan ole. On olemassa kipua, on olemassa sairauksia, on olemassa syöpäkipua, joihin vahvimmatkaan lääkkeet eivät auta. Sitten sanotaan, että meillä on sedaatio. Sedaatio tarkoittaa sitä, että siinä pahimmassa vaiheessa, kun potilaan olotilaa halutaan helpottaa, potilas nukutetaan uneen — ei suinkaan, jotta hän siihen menehtyy, vaan tajunnantaso lasketaan niin alas, että potilas ei tunne mitään kipua. Mutta on olemassa sellaista kipua, että huolimatta sedaatiosta ihminen tuntee sen ja ihminen herää.

Elikkä nämä ovat niitä asioita, joista meidän täytyy Suomessa pystyä keskustelemaan avoimesti ja pohtimaan, millä tavalla me voimme helpottaa ihmisen tilannetta ympäri Suomen, ja juurikin se hyvän saattohoidon yhdenvertaisuus etelästä pohjoiseen on erittäin tärkeää samoin kuin myös saattohoitopaikkamäärä.

Minun mielestäni kenenkään ihmisen ei tulisi kuolla päivystyksessä, ei missään sermien takana eikä tällaisella sijaispaikalla, vaan pitäisi olla saattohoitokoti, pitäisi olla hyvä hoivapaikka ja siellä ammattiosaaminen samoin kuin myös sitten koulutus niille hoitajille, että he pystyvät hyvää saattohoitoa toteuttamaan.

Meillä on paljon palliatiivisen hoidon kehittämistä Suomessa tapahtunut, ja hallitus on kohdentanut miljoona euroa budjetissa saattohoitokriteeristön päivittämiseen ja yhdenvertaistamiseen, ja se on erittäin hyvä asia, mutta me perussuomalaiset näemme, että tarvitsemme edelleen muitakin lisätoimia. Tämä lakialoite saattohoidosta on edennyt myös meidän vaihtoehtobudjettiimme, se on myös siellä. Esitämme, että ryhdytään välittömästi lain valmisteluun.

Tämä tekemäni lakialoite on vasta raakile — minä myönnän sen — koska lakia saattohoidosta ei ole, laki on pitänyt kirjoittaa alusta loppuun. Mutta esityksenä on, että mahdollisimman pian aloitetaan lain valmistelu ja saatetaan tämä hyvä ihmisen oikeus, subjektiivinen oikeus, lain tasolle. Toivon hyvää keskustelua täällä tänään, ja kiitän jo nyt, että olette kaikki paikalla täällä.

18.05 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Juvonen on lakialoitteessaan tärkeällä asialla, ja myös minun oli aloite helppo allekirjoittaa.

En ymmärrä, miten hallitukset eivät 14 vuodessa ole saaneet aikaan muutosta, jolla valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan jo vuonna 2003 laatimat saattohoitosuositukset saatettaisiin lain tasolle. Sitäkään en ymmärrä, kuinka tämä asia on voinut olla niin uusi vuonna 2003, että tällaista keskustelua ei ole käyty jo vuosikymmeniä tai vielä pidempää aikaa aikaisemmin, koska kyllähän ihmisten kärsimys ja kuolema on inhimillinen asia ja siihen pitäisi pystyä vastaamaan. Puhetta on riittänyt, mutta tekojen puute loistaa tässä asiassa. Väestön ikääntymisen ja lääketieteen kehityksen myötä saattohoidolle kuitenkin aiheutuu koko ajan lisää haasteita, joiden ratkaiseminen on välttämätöntä joka tapauksessa, kävipä kuinka vain tälle keskustelussa olevalle eutanasiakansalaisaloitteelle. Ne ovat kaksi eri asiaa, saattohoitoa tarvitaan joka tapauksessa.

Nyt on aika korjata tilanne niin, että saattohoito tulee lain tasolle ja sen taso tulee korkeaksi ja tasaiseksi koko maassa. Toivon, että yhdellekään puolueelle tämän lain eteneminen eduskunnassa ei muodostu ongelmaksi.

18.06 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! Saattohoito on tärkeä aihe, ja siitä on hyvä keskustella. On hyvä, että tällainen lakialoite on tehty, ja edustaja Juvonen piti kattavan alustuspuheenvuoron siitä, miksi tällainen laki Suomeen mahdollisesti tarvittaisiin. Kuten edustaja Mäkeläkin totesi, riippumatta siitä, mitä tälle eutanasiakansalaisaloitteelle ja sen ratkaisulle tulee käymään, meidän täytyy tämä saattohoitotilanne Suomessa saada nykyistä paremmalle tolalle ja sitä kautta myös varmistaa, että ihmisillä on hyvän elämän lisäksi oikeus kaikissa tilanteissa myös hyvään kuolemaan. Kuolema on asia, jonka mielellämme lakaisemme taka-alalle, mutta se tulee kuitenkin jokaista meitä, tavalla tai toisella, vastaan useastikin elämämme aikana ja viimeistään sitten omalla kohdallamme jonakin päivänä.

Jos tehdään tällainen... No, ehkä eutanasiasta on hyvä keskustella kokonaan erikseen, se ei liity tähän suoraan, mutta jos puhutaan yleisesti saattohoidosta, niin on osoitettu selkeitä puutteita Suomessa siinä, että esimerkiksi palliatiivisen hoidon opetusta ei ole tarjolla niin paljon kuin olisi syytä olla, ja kun puhutaan siitä, miten me voimme myös kouluttaa ja jatkokouluttaa hoitoalan ammattilaisia vastaamaan saattohoidon tarpeeseen, niin uskon, että tässä voitaisiin tehdä Suomessa enemmän. Lisäksi, kun puhutaan saattohoidon vaatimuksista, eri olosuhteista, on hyvä muistaa, että saattohoitoa tehdään hyvin erilaisissa ympäristöissä riippuen siitä, millaisia saattohoidon vaatimuksia yksilöllä on. Esimerkiksi paikal-

listasolla voidaan tehdä tiettyjä asioita, mutta sitten mennään ihan vaativaan erityisvastuuseen silloin, kun mennään niin sanotusti vaikeampiin hoitokysymyksiin.

Yleisesti minä toivoisin kovasti, että me tällä hallituskaudella, ihan riippumatta siitä, kuka on hallituksessa ja kuka oppositiossa, saisimme aikaan jonkinlaisen parannuksen nykytilaan — parannuksen, joka on muutakin kuin vain suosituksia. Me tarvitsemme Suomeen velvoittavaa, laadukasta saattohoitoa, joka turvataan kaikille, [Puhemies koputtaa] jotka sitä tarvitsevat.

18.08 **Kimmo Kivelä sin:** Puhemies! Arvostamani kansanedustaja on ensimmäisenä allekirjoittajana allekirjoittanut äärimmäisen tärkeän lakialoitteen, ja tälle aloitteelle voi toivoa mitä parhainta menestystä. Toki valitettavasti tiedossa on tämän talon toimintaperiaatteet ja se, että aina edes yli sadan edustajan allekirjoittama aloitekaan ei tunnu etenevän. Mutta toivottavasti tämän aloitteen myötä jotain hyvin tärkeää liikahtaa eteenpäin.

Suhtautuminen kuolemaan kertoo yhteiskunnan ja kulttuurin sivistyksellisestä tasosta. Me puhumme keskiajasta usein pimeänä keskiaikana ja hyvin kielteisessä sävyssä, mutta tuon ajan ihmisiltä voimme ainakin oppia ars moriendin taitoa eli kuolemaan kouluttautumista. Tuonaikaisessa maailmassahan erityisesti ruttotaudin myötä kuolema oli läsnä. Niin kuin edustaja O.-P. Parviainen äsken totesi, mehän elämme kulttuurissa, jossa kuolema halutaan lakaista maton alle häiritsemästä mukavaa "have fun" -meininkiä.

Kuten arvokas ihmisarvon mukainen elämä on jokaiselle kuuluva ihmisoikeus, niin yhtä lailla sitä on arvokas kuolema, ja näin ollen mahdollisuuden saattohoitoon tulee olla jokaiselle sitä tarvitsevalle subjektiivinen oikeus. Kuten edustaja Juvonen ansiokkaassa johdantopuheessaan totesi, saattohoito ei ole vain kivunlievitystä tai oikeaa lääkitystä. Suomi on siinä mielessä saattohoidossa monella tapaa jäljessä muista maista, että Suomessa kenties liiaksi keskitytään vain kivunlievitykseen, lääkitykseen ja tällaiseen kuolemaan valmistautumiseen eikä riittävästi ymmärretä kohdata ja huomioida kuolevan kysymyksiä. Näin ollen olisi äärimmäisen tärkeää, että olisi mahdollisuus käydä läpi elämän kysymyksiä, elettyä elämää, suhdetta lähimmäisiin, tehdä asiantuntevien ihmisten läsnä ollessa ja ympäröimänä tilitystä, tiliä elämästään, ja hyvin ymmärrettävästi myös iankaikkisuuden kysymykset ovat hyvin pinnalla tuossa vaiheessa.

Olen läheltä puolisoni kautta seurannut suomalaisen saattohoidon tilannetta. Puolisoni on tehnyt vaihtelevan mittaisia työrupeamia saattohoidon parissa. Saattohoito on myös henkilöstölle äärimmäisen vaativaa, ja tarvitaan jatkuvaa kouluttautumista, työnohjausta ja muita työntekoa mahdollistavia tukitoimenpiteitä. Näin mutkat suoraksi oikoen voidaan sanoa, että yleensä sairaanhoitajat työskentelevät niin, että ihminen kuntoutuu ja palaa siviilielämään, on se sitten työelämää tai mitä, mutta sen sijaan saattohoidossa ollaan lähinnä sen kysymyksen kanssa tekemisissä, että tämä ihminen ei ehkä niin vain palaakaan vaan hän on valmistautumassa viimeiselle matkalle, ja saattohoito hyvin toteutettuna mahdollistaa sen, että se toteutuisi arvokkaalla tavalla.

18.14 **Juho Eerola ps:** Arvoisa puhemies! Meille on eduskuntaan saapunut myös kansalaisaloite eutanasiasta, kuten tässä on muutamakin puhuja tänään todennut. Ennen vaaleja, jo aikaisemminkin, ilmoitin julkisesti olevani hyvin vahvasti eutanasian kannalla, mutta nyt olen, ainakin osittain, aikeissa kääntää takkiani. Edustaja Juvosen aloite, joka nyt on edennyt myös osaksi perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia, eli tämä nyt käsittelyssä ole-

va saattohoitolaki on nimittäin niin hyvä, että jos se tulee sellaisenaan voimaan, voidaan keskustelu eutanasiasta ainakin osaksi unohtaa.

Suomi todellakin tarvitsee lain saattohoidosta. Suomi tarvitsee lain saattohoidosta määritelmineen siitä, mikä on eettisesti hyvää hoitoa. Nämä nykyisin olemassa olevat ohjeistukset eivät nimittäin riitä. Samaten tämän lainsäädännön myötä myöskin koulutuksessa olevat puutteet — niin kuin tässä on puhuttu, muun muassa siitä, mikä liittyy vaikkapa palliatiiviseen hoitoon — olisi pakko korjata.

18.15 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Vuonna 2010 sosiaali- ja terveysministeriö laati saattohoitosuositukset, ne viralliset, ja niitä lähdettiin sitten jalkauttamaan kuntiin, kaupunkeihin ja kuntayhtymiin, ja toiveena oli, että jokaisessa paikassa olisi selvitetty ja tehty omat ohjeistukset, mikä on se saattohoitopolku sitten siellä paikallistasolla. Sitten tovi asiaa selvitettiin ja tutkittiin ja todettiin, että ei niitä suosituksia todellakaan oltu viety sinne kuntatasolle vaan siellä oli huomattavasti puutteita, ja sieltähän tämä asia on tavallaan edennyt nyt näin pitkälle, että täällä eduskunnassakin on sitten erilaisia toimia ryhdytty tekemään. Tämä oma polkuni tässä saattohoidon kehittämistyössä on toki oman työni kautta tullut tutuksi, kun olen pitkään hoitajana työskennellyt, mutta myös eduskuntakaudella 2011 on tehty paljon kirjallisia kysymyksiä, toimenpidealoitteita ja kannustettu siihen, että eduskunta ja hallitus lähtisivät jo oma-aloitteisestikin viemään eteenpäin tätä saattohoitoa, ja sen takia on ollut hieno asia, että siellä se miljoona sinne saattohoidon kehittämistyöhön on luvattu, mutta niin kuin tässä on jo tullut esille, se ei todellakaan riitä.

Elikkä tällä lakialoitteella esitetään oikeutta hyvään ja inhimilliseen hoitoon, potilaan itsemääräämisoikeutta, saattohoitopäätöstä ja hoitosuunnitelmaa, hoidon jatkuvuutta, saattohoitoa toteuttavien yksiköiden valmiutta, potilaan oikeutta valita saattohoitopaikka. Ja niiden henkilöiden osalta, jotka eivät ole kelpoisia päättämään hoidostaan, myös saattohoitopotilaiden lähiomaiset huomioidaan tässä, niin että on erityistä huomiota kiinnitettävä heihin saattohoitopotilaina, jotka eivät itse pysty ilmaisemaan tahtoaan eivätkä päättämään omasta hoidostaan.

Nostaisin tässä keskustelussa esille myös Käypä hoito -suositukset, jotka ovat erittäin tärkeitä ja joita seurataan ja joiden ohjeiden mukaan hoidetaan. Meillä on erittäin hyvä Käypä hoito -ohjeistus kuolevan potilaan hoidosta. Olen oikeastaan aina sanonut ihmisille, että lukekaa ihmeessä ne. Olen myös opiskelijoille ja hoitajakollegoille aikoinaan puhunut, että jos jotakin haluatte asiasta tietää, niin lukekaa Käypä hoito -suositukset, koska siellä kerrotaan ihan faktasti, mitä kaikkea sillä saattohoitopolulla ja kuolevan potilaan polulla on tulossa eteen.

Mutta meillä on erittäin suuri epäkohta Suomessa, kun meiltä puuttuvat täysin saattohoito-ohjeistukset, -suositukset, Käypä hoito -suositukset, lapsipotilaille, ja tämä on minun mielestäni myös erittäin järkyttävä epäkohta Suomessa. Tämä nousi esille vahvasti, kun tänä vuonna saimme julkisuudesta lukea tämän Eino-pojan tarinan. Hänellä oli pitkä saattohoitotie, hän oli pieni poika, ja oma isä astui sitten julkisuuteen ja kertoi Eino-pojan tarinan, eli sen myötä nousi esille myös tämä eutanasiakeskustelu kuten myös se, että meiltä puuttuvat lasten saattohoito-ohjeistukset, -suositukset, Suomesta. Siitäkin olen tehnyt toimenpidealoitteen ja kannustan, että sitä vietäisiin eteenpäin, ja olen nyt kuullut — tämä kävi ilmi siellä julkisessa kuulemisessa liittyen eutanasia-aloitteeseen — että näitä Käypä hoito -suosituksia lapsille ei ole vieläkään tulossa. Se on kaatunut siihen, että ei ole ollut tarpeeksi aikaa valmistella sitä, ja varmasti myös asiantuntijuutta sieltä on osin puuttunut,

mutta toivon todellakin, että hallitus vie myös tämän asian eteenpäin ja huolehtii sitten, että myös Käypä hoito -suositukset ovat ajan tasalla.

Minun mielestäni saattohoito on semmoinen asia, kuten täällä, Olli-Poika Parviainen, hienosti totesitte, että me emme puhu näistä asioista emmekä osaa valmistautua näihin asioihin mutta jossakin vaiheessa kuitenkin täytyy. Yleensä sitä seuraa sitten sen lähiomaisen kulkua ja polkua, ja silloin tajuaa ja silmät aukeavat. Ja niin me poliitikotkin, me kaikki, ikäännymme ja me kaikki ennemmin tai myöhemmin sitten päätämme tämän poliittisen uramme täällä ja palaamme sinne arkeen ja näkemään sitten, mitkä ovat ne meidän poliittisen työmme hedelmät siellä ja mitä me kohtaamme. Meidän pitäisi tehdä semmoisia asioita ja päätöksiä, että kansalaisilla on hyvä olla, ja semmoista vaikuttavuutta hakea. Eli tämä olisi kyllä erittäin tärkeää.

Meillä on myös tämä yhdenvertaisuusasia, mistä me puhumme päivittäin eduskunnassa: on asia mikä vain, niin aina vedotaan siihen, että pitää olla yhdenvertaiset palvelut ja saatavuus ihmisille. Eli tämä jos joku on semmoinen aihe, että kyllä jokaisen pitää saada sitten erittäin hyvä hoito, ja on se palvelulupaus, mistä tänäänkin kyselytunnilla puhuttiin, ja soten ytimeen mielestäni kuuluu tämä saattohoitoteema. Emme me tiedä, mitä se sote tuo. Meillä on erilaisia toimintayksiköitä, meillä on ympärivuorokautista hoivaa, meillä on hoivakoteja, missä ei ole välttämättä valmiutta eikä ymmärrystä eikä osaamista eikä tietoa, mitä tapahtuu, kun tulee saattohoitotilanne, eikä välttämättä edes sitten ammattikoulutettua henkilöstöä. Se on hirveän tärkeää, että kun meillä on laatusuositukset, missä määritellään hoitajamitoitus tällä hetkellä, tietty luku, ja kun hoitajan työ on sitä, joka on välitöntä asiakastyötä, niin ketkä sitä työtä oikeasti tekevät ja kellä on oikeus antaa lääkettä ja niin poispäin, koska lääkkeenanto-oikeuskaan ei kuulu jokaiselle.

Tämä on semmoinen hyvin arka aihe, ja myös varovaisesti monesti näistä keskustellaan johtuen siitä, että tämä saa meidät — kuten täälläkin tänään — vähän niin kuin hartaalle mielialalle, ja me puhumme rauhallisesti, ja tämä hiljentää. Minun mielestäni eutanasia-aloite on kyllä hyvä. Hyvä, että se on meillä keskustelussa, ja itse hoitajana, kun hoitajan tehtävä on aina lievittää kipua, hoitajan tehtävä on laittaa laastaria sinne, missä kipu on, on se sitten mikä asia vain, pitää yrittää olla joviaali ja empaattinen, sympaattinen ja nähdä se ihminen sieltä keskeltä. Mutta se, että saattohoitolaki tulee paperille, ei kuitenkaan korjaa kaikkia ongelmia. Kyllä me tarvitsemme vielä yliopistotason kehittämistä ja tutkimustyötä ja ihan lääketieteellisen osaamisen parantamista ja sitä, että jos joku kertoisi minulle, professori, että minä nyt vuoden kuluttua löydän semmoisen lääkkeen, että se varmasti tehoaa sitten siihen viimeisimpäänkin kipuun, niin se olisi kyllä hieno juttu, koska meillä on sitten myös niitä tapauksia, että on vaikka allerginen morfiinille tai opioideille, ei pysty semmoisia lääkkeitä koskaan näissä tilanteissa saamaan, eli sillä hetkellä tulee suuri kysymysmerkki, millä tavalla tämmöisen ihmisen kivunlievitys ja se saattohoito järjestetään. Nämä ovat isoja kysymyksiä. Nämä ovat elämää suurempia kysymyksiä, ja silloin kun ihminen on itse siinä tilanteessa, niin varmasti miettii myös sitä, millä tavalla me kohtelemme esimerkiksi elämiä ja miten me armahdamme ja millä tavalla me teemme kaiken sen eteen, että olisi kivutonta olemista — suuria asioita.

Mutta puhutaan nyt tästä saattohoidosta, ja hyvä, että tämä saa täällä kannatusta. Kiitän teitä kaikkia, että osallistuitte tähän keskusteluun.

18.22 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Näin aluksi: kannatan lämpimästi edustaja Juvosen esittelemää saattohoitolakia. Siinähän katsotaan, että potilaalla olisi oikeus valita

se saattohoitopaikka, olisi oikeus saada hyvää hoitoa myös silloin, kun on kuolemassa, mikä tarkoittaa tukea ja turvallisuutta ilman kipua ja pelkoa, kun elämä on päättymässä. Näiden oikeuksien pitäisi kuulua kaikille, ja halutaan tai ei, jokainen on jossain vaiheessa siinä kohtaa elämää, että se loppuu.

Kansalaisaloite eutanasiasta tulee myös tänne saliin ja eduskuntaan käsiteltäväksi, ja ainakaan tällä hetkellä en ole henkilökohtaisesti eutanasian kannalla. Oma kokemukseni hoitajana on, että saattohoitolaki pitäisi ehdottomasti olla. Kuolevien potilaitten kanssa kun on jonkin verran töitä tehnyt, todella tärkeä on se loppuvaihe ja se varmistus, ettei sitä kipua ja pelkoa ole silloin.

Meillä tuolla Turussa päin on Meri-Karina Kakskerrassa, ja siellä on myös saattohoitopaikka. Käymme siellä konsertoimassa pari kertaa vuodessa, iso konsertti on siellä, ja siellä on omaisia ja sitten myös potilaita, asiakkaita. Ja mitä olen sitten siitä kokemuksesta mieltä, kun olen käynyt siellä jonkun läheisen takia — henkilöstön jaksaminen on hyvin tärkeää saattohoitopaikassa, [Puhemies koputtaa] ja näitä hyviä saattohoitopaikkoja pitäisi todella olla saatavilla jokaiselle ihmiselle.

18.25 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! Edelleen erinomaista keskustelua, kiitos kollegoille. Onneksi Suomessa on jo nyt myös hyvää saattohoitoa useissa paikoissa. Haastehan on siinä, että koko maassa näin ei ole ja käytännöt voivat vaihdella, ja kun mennään koulutukseen ja jatkokoulutukseen ja ylipäätään kuoleman ja kuolevan kohtaamiseen, niin varmasti meillä on vielä paljon tehtävää. Täällä on hyvin perusteltu, miksi tällainen laki tarvitaan.

Minua puhutteli erityisesti tämä edustaja Juvosen mainitsema Käypä hoito -suositusten puute, kun puhumme lasten saattohoidosta — ja toki yleisestikin saattohoidosta, mutta pienten lasten isänä minun on ollut ylipäätään hyvin vaikea käsitellä niitä tilanteita, kun luen pienen lapsen kuolemasta ja siihen liittyvistä tunteista. En tiedä, miltä se tuntuu, mutta sen täytyy olla jotain niin massiivista yksilön elämässä, että yhteiskunnan tulee tarjota aukottomasti, kaikissa tilanteissa, kaikki mahdollinen tuki, jotta lapsen kuolema voidaan järjestää niin humaanisti kuin koko meidän sivilisaatiomme ja teknologiamme ja kaikki, mitä me pystymme tekemään, vain suinkin mahdollistavat. On mielestäni aivan minimiä, että me saamme lapsille säädylliset ja toimivat suositukset, jotta yksikään lapsi ei joudu kärsimään.

Tästä on hyvä jatkaa sitten siihen, että me tarvitsemme suositukset myös kaikille, ja koska suositukset eivät riitä — näin on selvästi käynyt myös Suomessa joiltakin osin — tällöin tarvitaan laki, ja lainsäätäjinä meidän tehtävämme on se laki säätää. Jos poliittisista syistä saattohoitolakia ei saada tällä kaudella säädettyä, se täytyy aivan absoluuttisen ehdottomasti saada tavalla tai toisella seuraavan hallituksen ohjelmaan. Mutta toivon, että myös hallitukselta löytyy ymmärrystä tarkistaa ohjelmaansa silloin kun tulee uusia avauksia, riippumatta siitä, mistä ne tulevat. [Puhemies koputtaa] Nytkin täällä vihreät ja perussuomalaiset yhdessä keskustelevat.

18.27 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää edustaja Juvosta hänen käyttämistään erinomaisista ja erittäin ansiokkaista puheenvuoroista ja ennen kaikkea hänen tekemästään hyvästä työstä saattohoidon edistämiseksi Suomessa myös lainsäädännöllisin keinoin ja siis tästä lakialoitteesta.

Toimiva ja onnistunut saattohoito on tietenkin erittäin tärkeä paitsi hoidettavalle ja kärsivälle ihmiselle myös hänen omaisilleen ja kaikille muillekin läheisilleen. Luonnollisesti myös hoitohenkilökunnan kannalta on tärkeää, että he saavat kaiken tarpeellisen koulutuksen vääjäämättömän kuoleman kohtaamiseen.

Paitsi fyysisten kärsimysten lievittäminen myös henkinen ja psykologinen tuki ovat todella merkittävässä roolissa yksilön elämän loppumetreillä. Jokainen ihminen on ainutlaatuinen yksilö ja ansaitsee arvokkaan kuoleman yhteiskunnallisesta asemastaan riippumatta siinä vaiheessa, kun lääketieteen keinot on käytetty loppuun.

Mahdollisuus arvokkaaseen kuolemaan kertoo jotain yhteiskunnan tilasta ja tarjoaa tietenkin myös läheisille mahdollisuuden kohdata surunsa, joka on aina vääjäämätön ja raskas, kuitenkin edes hieman inhimillisemmin silloin, kun saattohoitoa on tarjolla.

Toivonkin edustaja Juvosen laatimalle lakialoitteelle asiallista käsittelyä valiokunnassa, ja samalla tietenkin toivon myös, että saattohoitolaki saadaan Suomessakin voimaan.

18.29 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Saattohoitoteema nousi esille pari vuotta sitten, kun kirkko järjesti yhteisvastuukeräyksen asian eteen ja siellä muun muassa presidentti Sauli Niinistö oli yhtenä suojelijana. Yhteisvastuukeräyksellä kerättiin muun muassa varoja osaamisen parantamiseen, koulutukseen ynnä muihin tällaisiin tärkeisiin asioihin. On todellakin näin, että osaamista on jo tällä hetkellä ja myös koulutusta järjestetään, elikkä kyllä osaamista löytyy myös sieltä hoitoalalta, mutta aina tarvitaan lisää ja aina tarvitaan lisää myös erilaista kehittymistä, niin kuin lääketieteellistäkin, tässä asiassa.

Kehotan kaikkia kuntapäättäjiä, meitä on paljon täällä eduskunnassa, viemään sinne omiin kaupunkeihin ja omiin kuntiin valtuustoaloitteena muun muassa esityksiä saattohoitoyksiköiden perustamisesta ynnä muusta, näista asioista, mitkä parantavat sitä paikallista oman alueen saattohoitoa. Meillä muun muassa Espoossa — olen sieltä itse — on kuntoutussairaala juuri avattu, ja siellä on ihan erillinen oma saattohoitoyksikkö, mikä saatiin sinne pitkällisen työn myötä. Meillä oli aikaisemmin Puolarmetsässä hieman vajavaisin resurssein toimiva, mutta tehtiin paljon työtä, oli monia erilaisia aloitteita ja paljon keskustelua, ja se johti loppujen lopuksi siihen, että ensin saatiin Espooseen saattohoitosuositukset, -ohjeistukset ja sitten myös tämä oma yksikkö. Se on erittäin tärkeä asia, että tällainen on.

Keväällä järjestin Pikkuparlamentissa tilaisuuden, jossa keskusteltiin myös saattohoidosta, ja siellä oli hyvin yleisöä paikalla ja ihmiset saivat itse esittää kysymyksiä. Siinä lopussa kysyin, mitä toivoisit siltä omalta hoidoltasi sitten, ja paikalla oli muun muassa Terhokodin Juha Hänninen silloin vastaamassa kysymyksiin. Kyllä se oli se hyvä, rauhallinen, lämmin hoito ja kivuttomuus ja se, että kuunnellaan ja saa sitä henkistä tukea ja apua. Se oli ihmisen toive, ja sillä asialla me olemme, ja perussuomalaiset vievät tätä lakialoitetta eteenpäin. Kiitos kaikille hyvästä keskustelusta.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.